

EURÓPAI INTEGRÁCIÓ - ELVEK ÉS DÖNTÉSEK GAZDASÁGI FEJLŐDÉS EURÓPÁBAN

II. PANNON GAZDASÁGTUDOMÁNYI
KONFERENCIA - *TANULMÁNYKÖTET II.*

VESZPRÉM
2007

**EURÓPAI INTEGRÁCIÓ – ELVEK ÉS DÖNTÉSEK
GAZDASÁGFEJLŐDÉS EURÓPÁBAN**

**II. PANNON GAZDASÁGTUDOMÁNYI KONFERENCIA
TANULMÁNYKÖTET II.**

**PANNON EGYETEM
2007**

**Európai integráció – elvek és döntések
Gazdaságfejlesztés Európában
II. Pannon Gazdaságtudományi Konferencia – Tanulmánykötet II.**

A konferencia Tudományos Bizottságának elnöke: Dr. Török Ádám, az MTA tagja, egyetemi tanár,
Pannon Egyetem, Veszprém

A tanulmánykötet anyagának szakmai lektorálását a konferencia Tudományos Bizottságának tagjai
végezték. A lektorok névsora az egyes szekciók előtt található.

A tanulmánykötet a Veszprémi Universitas Alapítvány támogatásával jelent meg.

ISBN 978-963-9696-30-3

Szerkesztette: Szentés Balázs

A címlapot tervezte: Klausz Melinda

Kiadó: Pannon Egyetem, 2007

Nyomtatás: Alföldi Nyomda ZRt.

Felelős vezető: György Géza elnök-vezérigazgató

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	5
„E” szekció Menedzsment kihívások a tudásalapú gazdaságban	
„E/1” – Vállalati menedzsment	9
PRÓNAY SZABOLCS:	11
A lojalitás fogyasztásszociológiai szempontból	
ZSOLNAINÉ HARCZI ILDIKÓ:	19
Az e-kereskedelem elutasításának okai a hazai fogyasztók körében	
MAGYAR ZOLTÁN:	29
„Niche marketing” stratégiájú kis és középvállalkozások funkcionális - benchmarking vizsgálatából származó eredmények, tapasztalatok bemutatása	
VILLÁNYI RÉKA EDIT:	35
A zöldség-gyümölcs feldolgozóipar helyzetének változásai a rendszerváltástól napjainkig	
RAFFAI CSILLA:	43
Magyarország a nemzeti kultúra felmérések tükrében Nem egy nyelven a kultúráról...	
SÜLE EDIT:	51
Együttműködésen alapuló munkamegosztás az ellátási láncban	
DANCSE CZ GABRIELLA:	59
Nemzetközi sportrendezvények szervezési sikertényezői és a siker megítélésének kritériumai	
PÓNÁ CZ GYÖRGY MÁRK:	67
A WEB2 technikai és társadalmi konstrukciója	
H. BARS I BOGLÁRKA:	73
Az „új gazdaság” megjelenése és területi elhelyezkedése Magyarországon	
SZENTES BALÁZS:	83
e-üzleti kultúra	
„E/2” – Emberi erőforrás menedzsment	91
ANDÓ ILDIKÓ:	93
Képzés a versenyképesség szolgálatában	
BALLA GYULA:	101
A humán erőforrás gazdálkodás, humán menedzsment jellegzetességeinek vizsgálata Magyarországon hat iparágban, a lehetséges hatékonyság mérési keretek azonosítása	
KARCSICS ÉVA:	109
A karrier fogalma a humán kapcsolatok, humán erőforrások és a humán befektetések koncepcióban	
FEJES GÁBOR:	117
Tradíció vagy piac? -avagy szemléletváltás a közigazgatás emberi erőforrás menedzsmentjében	
GARAJ ERIKA:	123
A tudás és versenyképesség néhány összefüggése hazai KKV környezetben	
DÁNOS ANIKÓ:	131
A nők foglalkoztatási helyzete, elhelyezkedési esélyeik javítása az Európai Unióban és Magyarországon	
SZABÓ GÁBOR – DR. PIROS MÁRTA:	141
A pályakezdő agrárdiplomások kereseti viszonyai	

MÁTÉ DOMICIÁN:	147
A gazdaság és a humán erőforrások fejlődésének néhány aspektusa	
CSEPREGI ANIKÓ CSILLA:	155
Tudásmenedzsment, tudásmegosztás Közép-, és Kelet-Európában	
FINNA HENRIETTA:	161
A funkcionális munkaerőpiaci rugalmasság alkalmazásának nemzetközi tapasztalatai	
TÓTH ZSUZSANNA ESZTER:	169
Az intellektuális tőke mérési lehetőségei a TQM tükrében	
SOMOGYINÉ NAGY ZSUZSANNA:	177
Az oktatói elégedettség, a motiváció összetevői és vizsgálatuk a felsőoktatás változásának tükrében	
„F” szekció Globális verseny a turizmus területén	
MARKÓ ERZSÉBET:	189
Klaszterizáció: „glokális”?	
DR. VADKERTI ANITA:	197
Klaszterek a turizmus területén, avagy válasz a globális versenyre	
GALGÓCZY-NÉMETH ANDREA:	205
A fapados légitársaságok megjelenése Magyarországon	
NAGY ÉVA ILONA:	213
A belföldi turizmus új lehetőségei, versenyképessége Magyarországon	
MADARÁSZ ESZTER – PAPP ZSÓFIA:	221
Területi versenyképesség értelmezése a turisztikai desztinációk vonatkozásában	
LŐRINCZ KATALIN:	229
Versenyképesség a turizmusban hazai történelmi városok példáján	
BŐCSKEI ELVIRA:	237
Finanszírozható források: esélyek és lehetőségek a turizmus szektorban	
„G” szekció Finanszírozási források: esélyek és lehetőségek a vállalkozások számára	
KISS ANETT:	245
Folyamatmenedzsment – fókuszálva a nagyvállalatok eszközgazdálkodási tevékenységére	
TÓTH ZOLTÁN:	253
A tökéletlen verseny elméletek első generációs megközelítései és kritikái	
PILLER ZSUZSA:	261
Fizetésképtelenség avagy a hitelezői bizalom kudarca	
STION ZSUZSA:	269
Kintlévőségek és behajthatatlan követelések kezelése a kis- és középvállalkozásoknál	
LUKÁCS EDIT:	277
A kis-és közepesméretű vállalkozások megszűnésének okai Magyarországon	
NAGY TÍMEA:	285
Vállalkozási jellemzők és gazdasági folyamatok közötti összefüggések feltárása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében	
HEGYESI ADRIENN:	295
A köz- és magánszféra együttműködési formáinak kapcsolata, különös tekintettel a PPP-re	
KALMÁR PÉTER:	303
A faktoring alkalmazási lehetőségei a kis- és középvállalatoknál	

DR. KERTÉSZ GÁBOR: _____	309
Az egyetemes postai szolgáltatók finanszírozása a teljeskörű liberalizáció küszöbén	
KOVÁCS ILDIKÓ: _____	317
A vállalatfinanszírozás és a vállalati érték összefüggései	
NAGY CSABA: _____	323
A vállalkozások finanszírozási forrásai az EU újabb és régebbi tagállamaiban	
GYURIK PÁL: _____	331
A digitalizáció szerepe a médiavállalkozások versenyképességében	
<i>Section „H” Firms and policies adjusting to globalisation</i> _____	337
DUMITER FLORIN CORNEL: _____	339
Central bank independence and inflation	
DÁVID TAKÁCS: _____	353
The counterarguments of performance-related pay	
SZABOLCS SZIKSZAI: _____	359
The institutional design of the Hungarian monetary policy authority	
ÁDÁM MÉSZÁROS: _____	365
Joining the global suppliers network: different classes of suppliers in the Hungarian automotive industry - an empirical survey	
MORITZ LEON GOMM: _____	371
Financing in the supply chain - Can information in supply chains be used to improve financing among supply chain members?	
CARSTEN RÖTH: _____	379
Internationalizing logistics systems - How can logistics service providers react to the strategies of internationalization of their customers in Eastern Europe?	
GÁBOR VICZE: _____	387
Understanding the concept of management consulting	
ANITA MONDOK - LÁSZLÓ SZÍVÓS: _____	395
Installing and implementing yield management systems	
KÁROLY MIKLÓS KISS: _____	403
Information problems and „perverse” incentives of costbased regulation in network industries	
JU ZHANG: _____	411
The Tourism Marketing Effort in Inner Mongolia since 2003	
ESZTER TÁRKÁNYI: _____	419
The role of social influence in the age of globalisation	
ERIKA JÁMBORNÉ ANTAL: _____	427
How to manage public transport companies in transition?	
DR. ERZSÉBET KOVÁTS - ESZTER SIPOS: _____	435
The impact of IAS/IFRS on banks' main balance sheet items	

Pónác György Márk¹:

A WEB2 TECHNIKAI ÉS TÁRSADALMI KONSTRUKCIÓJA

Web 2 means new modalities of internet use. New services transform our ways of communication, personal connections' building, learning and entertaining. Intensive use of web2 based services spread broadly in the society worldwide. Virtual community building, collaborative work, virtual „small worlds” and innovative solutions for office and private use sign the new technologic paradigm. The book of Peter L. Berger and Thomas Luckmann „The Social Construction of Reality: A Treatise its the Sociology of Knowledge” describes the origins of institutionalization, which occurs whenever there is a reciprocal typification of habitualized actions by types of actors. Institutions further imply historicity and control. Based on this theories, the habitualized actions of web2 roles, such as users or specialists, will result institutionalization and control, by the means of the education system and quality management.

A web2 technikai konstrukciója

A WEB 2.0 (röviden: web2), hasonlóan a szoftverek verziószámához, a World Wide Web, azaz az internetes világháló második generációjára utal. A fogalmat az O'Reilly Media használta először konferencia előadásain, 2004-ben, és ezt követően számos szakértő átvette azt. A jelentése összefügg az internet sajátos, újszerű használati módjaival, úgymint a társadalmi hálózatosodást segítő site-ok, wikipédiák, RSS-hírszolgáltatók, blog-site-ok és kollaboratív kommunikációs alkalmazások megjelenésével és intenzív használatával. Ezek ugyan technológiai téren –néhány külön erre a célra kifejlesztett szoftvert leszámítva– nem hoztak magukkal áttörést, de a használati mód és az elterjedtség tekintetében valóban új korszakról beszélhetünk.

A web2 lényege a felhasználó által alakítható tartalom és az önkéntes, hálózatos formában működő közösségekhez való csatlakozás, az ún. „many-to-many publishing”. Technikai és folyamat-szervezési oldalról a társadalmi hálózatosodást lehetővé tevő oldalak jelentették a legnagyobb innovációt. Ezen belül az ismeretségeket nyilvántartó és karbantartó oldalak, mint például az iwiw valóban tömegesen elterjedtek, és az ismerkedési kultúra részévé váltak. Hatalmas előnyük, hogy a tagok folyamatosan karbantartják a saját adataikat, így minden tag olyan mennyiségű és minőségű információhoz juthat rövid időn belül és minimális erőbevetéssel, amely korábban lehetetlen lett volna. Szintén az ismeretségek jobb nyilvántartását segíti a FOAF (friend of a friend) típusú keresés, ahol az ismerőseink ismerősei között is válogathatunk. Az interneten elszórtan helyezkednek és kevésbé interaktívak az ún. blog-site-ok, ahol az egyes személyes weboldalak, ún. blog-ok tartalmát a gazdáik a saját élménybeszámolóikkal, naplóbejegyzéseikkel töltik fel. Elsősorban a külvilág felé való nyitást, a személyiség kitárulkozását segítik ezek az oldalak.

A kommunikációs felgyorsítása és a közösségalkotás egyaránt célja azoknak az eszközöknek, amelyek az interneten keresztüli szöveg-, hang- illetve mozgókép-átvitelt biztosítják. Ilyen például az MSN vagy a Windows Messenger, valamint a Skype. Közös bennük, hogy az alapvető szolgáltatásaik ingyenesek és a tagok felvehetik egymást az ismeretségi listájukba. Ez alapján, ha bejelentkeznek a számítógépen, folyamatosan

¹ ügyvivő-szakértő, Tessedik Sámuel Főiskola Pályázati Menedzsment Iroda
Elérhetőségek: tel.: 20/346-0742, email: ponacz.mark@ekron.hu

nyomon követhetik, hogy partnerük elérhető-e illetve interakciót is kezdeményezhetnek vele. Az interakció formája lehet szöveges beszélgetés (chat), telefonbeszélgetés (IP phone call), videótelefonálás vagy fájlok cseréje, megosztása. Általában több résztvevő konferencia-beszélgetésre is lehetőség van. A kommunikáció ezen formájának újdonsága, hogy lehetővé teszi a partnerek tértől és időtől független megkeresését, és az azonnali kapcsolatfelvételt. Az egyetlen feltétel, hogy mindkét fél bejelentkezzen és hajlandó legyen a kommunikációra.

Az online tudástárak (wikipédiák) és szótárak innovatív jellemzője a felhasználói közösség általi alakíthatóság és bővíthetőség. Rövidül az út a felhasználói igények felmerülése és az azt kiszolgáló szerkesztési megoldások között. A wikipédiák külön jellemzője, hogy a benne foglalt szócikkek és kategóriák között automatikusan vagy szerkesztői beavatkozásra kereszthivatkozások hozhatók létre, ami a releváns tudáshoz való gyors hozzáférést segíti. Ezen alkalmazások közül a legsikeresebbek önkéntes, közösségi alapon szerveződnek, és képesek az alkotásban közreműködő személyek széles körének a bevonására illetve érdekeltségük fenntartására. A fejlesztési munkában fontos szerepet játszik az altruizmus és az oktatási rendszerből érkező impulzusok, például a szakmai vagy kutatási eredmények publikációs igénye.

A web2 alkalmazások egy része a hagyományos innovációkhoz kapcsolódik, például az irodai munka vagy a projektmenedzsment hatékonyságának a növeléséhez, de közben számos további web2 alapú szolgáltatáshoz biztosít kapcsolódási lehetőséget. Megjelentek például online kalendáriumok (CalendarHub, Trumba, Joyent, stb.), csoportmunkát is elősegítő email rendszerek (Goowy, Zimbra, Meebo, stb.), új irodai programcsomagok (HyperOffice, gOffice and ThinkFree, stb.), programszervező és projektmenedzsment szoftverek (AirSet, Stikipad, stb.) és számos közösségi multimédia alkalmazás (Flickr fényképmegosztó, You Tube videómegosztó, stb.)

A virtuális valóság megélése, mint közösségi igény korábban is jelen volt, például népszerű regények, filmek rajongótáborában, szerepjáték- illetve drámakörökben. Újdonságot itt a számítógépes grafika gyors fejlődése és a hálózaton keresztüli azonnali érintkezés a körhöz tartozókkal jelentett. A közösség által megélt, alakított és megosztott virtuális valóság terek bizonyos esetekben csak a játék és a hobbi szintjén maradnak, míg egyes portálok igényt tartanak arra is, hogy a résztvevők mintegy második életükként (second life) vállalják fel a virtuális közösségben töltött időt. Ez üzleti lehetőséget is rejt magában, hiszen a kínálat mindig követi a fogyasztók igényeit, akár a virtuális térben és időben is.

A virtuális közösségek kialakításának további módszere a tematikus fórum-rendszerek és szolgáltató központok létrehozása. Ezek akkor lehetnek fejlődőképesek és életképesek, ha a célcsoportjuk érdeklődési körében vagy az általuk vallott elvekben ki tud alakulni egy közös halmaz, amelyre építve megtarthatják a résztvevő felhasználókat, illetve fenntarthatják az érdeklődésüket. A közös témák között említhetők többek között a hírcsoportok, a szórakoztatás, a politika, a szabadidő és a kultúra, míg a szolgáltatások között népszerű az email és a fórum-szolgáltatás, az egyéni oldalak létrehozása, fényképalbumok fenntartása és a személyes tanácsadás. A virtuális közösségek kohéziójának növekedésével idővel különálló értelmi részvilágok (small worlds) is létrejöhetnek, melyek általában saját közösségi célkitűzésekkel, etikai kódex-szel és webfejlesztői kollaboratív szakértői tudáshálózatok.

A web2 tehát önmagában nem feltétlenül igényli a technológia radikális változtatását, de erőteljesen hozzájárul a fejlesztéséhez és a szélesebb körű, magasabb szintű

alkalmazásához. Az új paradigmára jellemző a webes tartalom bővülése, az egyéni hozzájárulás lehetőségeinek a növekedése, a kapcsolatok számának és az egymásra utalás (linkelés) intenzitásának az emelkedése, továbbá új szolgáltatás-platformok kialakulása és a speciális életvitelt, például távmunkát vagy a virtuális életteret támogató technikai megoldások elburjánzása.

A kritikusok szerint a web2 tulajdonképpen csak egy jó marketing fogás, hiszen olyan technológiai elemekből áll, amelyek a web2 előtt is léteztek. (Russel Shaw) Szintén bírálóat éri a web2 által misztifikált „amatőrizmus kultúráját”. Nem önmagában a szélesebb tömegek internetes kultúrában és véleményalkotásban játszott nagyobb szerepét ítélik el, hanem azt a módot, ahogyan ennek a primátusát biztosítani kívánják, a professzionális szellemi értékalkotás és véleményformálás ellenében. (Nicholas G. Carr)

A WEB2 társadalmi konstrukciója

A web2 használatának terjedése társadalmi változásokat is eredményez, ami megnyilvánul a webes tartalom generálásának és felhasználásának széles körben való lehetővé tételében, a nyitott kommunikációban, a jogosultságok és a vele járó kötelezettségek decentralizálásában, a megosztás és újrafelhasználás szabadságfokának növekedésében és a hozzáadott-érték teremtés valamint az újraelosztás funkciói feletti kontroll átvételében. Az új társadalmi konstrukció elemzésében Peter L. Berger és Thomas Luckmann „A valóság társadalmi felépítése” című, először 1966-ban kiadott tudásszociológiai értekezésének eredményeit használjuk fel. Arra a folyamatra helyezük a hangsúlyt, ahogyan a tudásszociológiában „a valóság mint társadalmi termék” tételeződik. Az értelmezésen és elemzésen túlmenően a szerzőpáros történeti vonatkozású megállapításait a web2 további fejlődésére és ennek következményeinek vizsgálatára is alkalmazzuk.

Luckmann és Berger a társadalmat, mint objektív valóságot az intézményesülés és a legitimáció folyamatán keresztül vizsgálja meg. Az intézményesülés egyik oka, hogy amennyiben a társadalom történetének során tudás halmozódik fel, úgy feltételezhető, hogy a munkamegosztás miatt a szerepekre jellemző tudás gyorsabban szaporodik, mint az általánosan kötelező. A speciális feladatok számának növekedésével szükség lesz olyan folyamatokra, amelyek megkönnyítik a szükséges szaktudás továbbadását, megtanulását. A szerepek és a tudás így egymáshoz kapcsolódnak, és idővel a szerepek mint intézményes reprezentációk jelennek meg, tehát minden szerephez intézményesen rögzített tudást rendelnek hozzá. Az intézményesült széttagoltság eredményeként társadalmilag elhatárolt értelmi részvilágok születnek, melyek különböző kritériumokhoz, tulajdonságokhoz kapcsolódnak, úgymint nem, kor, foglalkozás, vallás, esztétikai ízlés, stb. (111-113., 121. o.)

A társadalom mint objektív valóság legitimációját a szerzőpáros azért tartja szükségszerűnek, mert az intézményesült funkciókat és a hozzájuk tartozó szaktudást az egyes generációk között tovább kell adni. Ez esetben a legitimáció az intézményes rendet oly módon magyarázza, hogy objektívált értelmének kognitív érvényt tulajdonít. A legitimáció bekövetkezik egyrészt az egymáshoz nem hasonló intézmények, intézményesült funkciók integrációjában, objektíválásában és hozzáférhetővé tételében, másrészt akkor is, mikor lehetővé teszi az egyén számára, hogy beláthatassa az életútját a különböző részrendszereken, szimbolikus értelmi világokon keresztül. Az egyén tehát az egyes életszakaszaiban különböző, intézményesület funkciókat, szerepeket tölt be, és az ezek között vezető életútnak számára értelmesnek kell lennie, továbbá az egyes szerepekhez tartozó tudáskészletnek hozzáférhetőnek, objektívnek kell lennie. Ez biztosítja

az intézményes rend és a hozzá tartozó szimbolikus értelmi világok legitim fennmaradását (132-133. o.)

Az intézményesülés és a legitimáció folyamatai a világháló közösségét is hasonlóan tagolják fel társadalmilag elhatárolt értelmi részvilágokra. A web2 mint fogalom önmagában is egy elhatárolást, a régebbi rendszertől való különbözőséget feltételez. Melyek azok a szerepek, amelyek speciális szaktudást követelnek meg és ezáltal szükségyszerűvé teszik a szerephez tartozó tudás átadásának intézményesülését? A magánéletét részben az internetes kapcsolatokon keresztül megélő felhasználó illetve a munkáján keresztül részben vagy egészen az internethez kapcsolódó felhasználók, „user”-ek jelentik a szereplők alaptípusát. Ők a rendszerben a fogyasztók és a dolgozók: számukra a rendszer egy adottság. Elvárják, hogy a számukra szükséges funkciók kifogástalanul működjenek. Fogyasztóként elvárják, hogy a pénzükért minőségi paraméterekkel meghatározott értéket kapjanak. Dolgozóként elvárják, hogy a tevékenységükért bért kapjanak. Számukra a továbbfejlődést az igénybe vett funkciók körének szélesítése, az adott funkciókhoz használatához kapcsolódó tudás bővítése, a tudatosság növelése és a használati kombinációk optimalizálása jelenti. A web2 közössége főleg „user”-ekből áll, belőlük áll össze a nyilvánosság, a fogyasztói kör és a munkaerő kiaknázható bázisa.

A világháló közösségén belül a web2 által reprezentált funkciókat feltaláló, megtervező, kivitelező, működtető és kontrolláló szakemberek, specialisták köre limitált. Ennek oka, hogy a szaktudásuk bonyolult és permanensen átalakul, továbbfejlődik. Szerepeik szeparációjához és intézményesüléséhez hozzájárul, hogy a szaktudásuk csak kisebb részben szerezhető meg a formális oktatási rendszerben. A nem-formális és informális tanulás kiemelt szerepe, valamint az önfejlesztő közösségekben való aktív részvétel behatárolja azon személyek körét, akik képesek rá és akarnak is ilyen specialistává válni. A közösség demokratikus jellegét mutatja ugyanakkor, hogy a szakértőket kitermelő „iskolák”, önképzőkörök, oktató és minősítő intézmények nyitottak, befogadók, így gyakorlatilag bármely társadalmi réteg számára megnyitják az utat az érvényesüléshez. Jó példát jelentenek erre a jószándékú hackerek csoportjai, a kisebbségi rádiók és információs portálok működtetői vagy épp az önkéntes alapon szerveződő fogyasztóvédelmi weboldalak szerkesztői.

Várható, hogy amennyiben az internetes technológiák fejlődési üteme csökken, akkor a rendelkezésre álló szaktudás egyes elemei szélesebb körben szétterjednek, ugyanakkor intézményesülnek is a hozzá tartozó szerepek, amit a formális oktatásban való megjelenésük és a minősítési rendszerek fontosságának a növekedése fog jelezni. Az intézményesülő szerepek legitimációját a szakképzést, a felsőfokú illetve posztgraduális képzést lezáró vizsgák, oklevelek és speciális minősítések kiadása fogja biztosítani. A képzésbe és a minősítési rendszerekbe belépő egyének státuszukból eredően képessé és jogosulttá válnak a web2 közösségének szervezésére és specializált funkcióinak „szakszerű” kezelésére.

Luckmann és Berger levezeti, hogy a legitimáció, különösen a szisztematikussá váló legitimáció, mint folyamat, öngerjesztő, így akár létrehozhat olyan új szimbolikus értelmi világokat is, melyek teljesen elszakadnak a gyakorlati alkalmazhatóságtól és mintegy tiszta elméletté válnak. Az egyén számára a szimbolikus értelmi világ biztosítja az élet totalitását, amely összekapcsolja őt a korábbi és az utána következő generációkkal és megmutatja, hogyan élhet helyesen. (144-148. o.) A szimbolikus értelmi világok támasztékai a gazdasági és társadalmi szervezetek, amelyek rendszeressé, hatékonyá és fenntarthatóvá teszik az intézményesítés és a legitimáció folyamatait. (163-169. o.)

A web2 alrendszereinek intézményesülési és legitimációs folyamatai még nem zárultak le. A folyamat sebessége függ a technológiai fejlődés ütemének változásától, az innovációk által érintett felhasználói kör nagyságától, az intézményesülést támogató állami intézkedésektől és az erre irányuló kereslet mértékétől. Az intézményesülési és legitimációs folyamat kiteljesedését követően várható, hogy számos, a specialisták képzésében részt vevő „iskola” előállít majd olyan, „tisztán elméleti” szaktudás típusokat, amelyek alapján létrejöhetnek új, formálisan legitimált „szerepek”. A szerzőpáros által felvázolt rendszer működését alapul véve ezen új szerepek szakértői valószínűleg a világháló közösségének etikai kérdéseiben lesznek véleményformálók, valamint az új, termelő és szolgáltató funkciók megtervezését illetve „helyes” használatát fogják meghatározni.

A szerzőpáros értelmezésében a társadalmat mint szubjektív valóságot a szocializáció folyamatában sajátítják el a társadalom tagjai. „Mivel a szocializáció sohasem zárul le és a szubjektív valóság internalizált tartalmai veszélyben vannak, minden életképes társadalomnak eljárásokat kell kidolgoznia a valóság fenntartására, hogy megőrizze a szubjektív és az objektív valóság közötti szimmetria mértékét.” A valóságteremtés egyik legfontosabb eszköze, objektivációs folyamata a beszélgetés. A valóságteremtő erőt az ismétlődés és a rendszeresség erősíti. A magas kognitív és normatív státusszal rendelkező személyekkel való beszélgetések megkülönböztetett státussal bírhatnak, mint például a szakértőkkel vagy orvosokkal folytatott konzultációk esetében. A valóság veszélybe kerülhet krízisek vagy határszituációk idején, melyek rutinszerű biztosítási eljárásokat hoznak működésbe, például hagyományos szertartásokat, melyek révén az egyén visszatérhet a társadalmilag elfogadott valóság inerciarendszerébe. (181., 204., 212-215. o.) A szubjektív valóság kulcsa az identitás. Az identitás-típusokat pedig a társadalmi viszonyok őrzik meg vagy alakítják át. (237.)

Az internethez kapcsolódó szocializáció nagyrészt másodlagos szocializáció, de az új nemzedék tagjai számára beépül az elsődleges szocializációba is. Érdekes sajátosság, hogy a web2 alkalmazásaihoz kapcsolódó szakértői diskurzusok és hétköznapi eszmecserék is általában az interneten folynak, így maga a kommunikációs közeg eleve valóságteremtő erővel bír. A felhasználói csoporthoz tartozó személyek tematizálható beszélgetései az internetes áru- és szolgáltatásvásárlásról, az elérhető alkalmazásokról, a programok használatáról és a közös problémákról mind az alkalmazások technológiai fenntartása és a közösség fejlesztése, közös tevékenységeik objektiválása irányába hatnak. A web2 alkalmazásokhoz kapcsolódó szakértők szerepei és értelmi részrendszerei ennél magasabb szintű legitimációt is igényelnek. Szakértői vitákban kell kikristályosodnia a szerepekhez tartozó intézményeknek, identitás-típusoknak, normáknak és legitimációs eljárásoknak, folyamatos interakcióban a gyakorlat és a piac általi elfogadással. Várható, hogy a web2-höz kapcsolódó tudományos és szakmai közösség a következő években kidolgozza az egyes szerepek által az egyénnel szemben támasztott belépési és fenntartási követelmények rendszerét, valamint az egyes szerepekhez tartozó jellemző feladatokat, protokollokat és a társadalmi elismerés formáit. Ennek kezdeményeit láthatjuk a biztonságtechnika és az internetes újságírás, újságszerkesztés területein.

Irodalomjegyzék

- Nicholas G. Carr (2005): „*The amorality of Web 2.0.*” www.routhtype.com [2007.03.26.]
- Russell Shaw (2005): „*Web 2.0? It doesn't exist*” <http://blogs.zdnet.com/ip-telephony/?p=805> [2007.03.26.]

Peter L. Berger – Thomas Luckmann (1966): „*A valóság társadalmi felépítése – Tudásszociológiai értekezés*” New York, 1966; Józseveg Műhely Kiadó, 1998.